

Olsztyn, 5 lutego 2018 r.

PS-VII.431.16.2017

Pani
Monika Trzcńska
Burmistrz Braniewa
ul. Tadeusza Kościuszki 111
14-500 Braniewo

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Pani Burmistrz treść wystąpienia pokontrolnego.

Wystąpienie pokontrolne

Kontrolę przeprowadzono w Urzędzie Miasta Braniewa, ul. T. Kościuszki 111, Gmina Miasta Braniewa: REGON: 5821607800, NIP: 1707479684, w siedzibie jednostki kontrolowanej oraz na terenie miasta w celu przeprowadzenia oględzin cmentarnego obiektu wojennego.

W okresie objętym kontrolą oraz w okresie prowadzenia kontroli stanowiska pełnili:

- Monika Dorota Trzcńska – Burmistrz Miasta Braniewa wybrana w wyborach bezpośrednich 30 listopada 2014 r., urząd objęła w dniu 8 grudnia 2014 r., tj. z chwilą złożenia ślubowania wobec Rady Miejskiej w Braniewie.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

- Janusz Nogal – Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami w Urzędzie Miasta Braniewa, na zajmowanym stanowisku od 1 września 2014 r.

[Dowód: akta kontroli str. 3]

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, w składzie:

- Emilia Orzoł – inspektor wojewódzki - samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony dziedzictwa narodowego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 48/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, pełniąca funkcję przewodniczącego zespołu, na podstawie wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.1157.2017 z dnia 28 listopada 2017 r., która w dniu 28 listopada 2017 r. złożyła oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 4-5]

- Jan Kosiorek – inspektor wojewódzki - samodzielne stanowisko pracy ds. ochrony dziedzictwa narodowego w Wydziale Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie – legitymacja służbowa nr 49/2014 wydana przez Dyrektora Generalnego Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, na podstawie

wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego pisemnego, imiennego upoważnienia do kontroli nr FK-VI.0030.1156.2017 z dnia 28 listopada 2017 r., który w dniu 28 listopada 2017 r. złożył oświadczenie o braku istnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie od udziału w przedmiotowej kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 6-7]

Termin kontroli: kontrola rozpoczęła się i zakończyła w dniu 12 grudnia 2017 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod pozycją nr 8 (2017).

Zakres kontroli:

- przedmiot kontroli: ocena realizacji powierzonych Gminie Miasta Braniewa zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych.
- okres objęty kontrolą: od dnia rozpoczęcia realizacji zadań objętych Porozumieniem do dnia 12 grudnia 2017 r.

Jednostka kontrolowana została poinformowana o przedmiotowej kontroli pismem nr PS-VII.431.16.2017 z dnia 27 listopada 2017 r. W dniu kontroli jednostkę reprezentowała Monika Trzcińska, Burmistrz Braniewa, której kontrolujący okazali stosowne imienne upoważnienia, a także zapoznali z przedmiotem, zakresem oraz sposobem przebiegu czynności kontrolnych.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 525 z późn. zm.), w związku z § 5 Porozumienia Nr PS-VII.5230.1.7.2017 zawartego w dniu 5 kwietnia 2017 r. pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Miasta Braniewa w sprawie powierzenia Gminie prowadzenia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 2284 z 9 maja 2017 r.), zmienionego Porozumieniem Nr PS-VII.5230.1.7.2017 z dnia 12 października 2017 r. (Dz. Urz. woj. warm.-maz. poz. 4617 z 20 listopada 2017 r.).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Urzędu Miasta Braniewa ocenia się pozytywnie.

W wyniku przeprowadzonych czynności ustalono, że w okresie objętym kontrolą zadania wynikające z przedmiotu kontroli realizował Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami Urzędu Miasta Braniewa. Wskazuje na to zapis w § 18 pkt 3 regulaminu organizacyjnego jednostki, stanowiący załącznik do Zarządzenia Nr 18/2015 Burmistrza Miasta Braniewa z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędowi Miasta Braniewa (ze zmianami), w brzmieniu: „nadzór nad utrzymaniem cmentarza wojennego oraz cmentarzy komunalnych”.

Bezpośredni nadzór nad kontrolowaną komórką organizacyjną sprawuje Zastępca Burmistrza Braniewa.

Cel, zadania i strukturę Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami określa regulamin wewnętrzny komórki (zaktualizowany), zgodnie z którym kontrolowane zadanie ujęto w § 2 pkt 3, w brzmieniu z podstawowego regulaminu organizacyjnego.

[Dowód: akta kontroli str. 8-29]

W toku kontroli ustalono, że obowiązki wynikające z powierzonych gminie zadań wykonuje

- inspektor ds. ochrony środowiska w Wydziale Ochrony Środowiska i

Gospodarki Odpadami UM Braniewa. Zapis zadania „nadzór nad utrzymaniem cmentarza wojennego Braniewie”, został ujęty w zakresie czynności pracownika z datą 13 stycznia 2014 r. (Aneks nr 1 do zakresu czynności z dnia 2 marca 2015 r.). Nadzór nad prawidłowym i terminowym wykonywaniem zadań realizowanych przez ww. pracownika sprawuje kierownik tej komórki.

Informacji do spisanego protokołu przyjęcia ustnych wyjaśnień udzielał kontrolującym pracownik realizujący powierzone zadania, który ponadto udostępniał niezbędne dokumenty objęte przedmiotem kontroli.

[Dowód: akta kontroli str. 30-34]

Z okazanej kontrolującym dokumentacji wynika, że na stanowisku pracy, w ramach teczki macierzystej oznaczonej symbolem i hasłem klasyfikacyjnym z jednolitego rzeczowego wykazu akt: 7045 „Utrzymanie miejsc grzebalnych/Cmentarz wojenny” z kat. arch. akt B-5, wyodrębniono następujące podteczki:

- zbiór obejmujący porozumienia zawierane w latach 2011-2017 pomiędzy Gminą Miasta Braniewa a Wojewodą Warmińsko-Mazurskim w sprawie przejęcia zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych,
- zbiór zawierający dokumentację spraw bieżących związanych z utrzymaniem cmentarza żołnierzy Armii Radzieckiej w Braniewie, m.in.: sprawozdanie z realizacji zadania dot. opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi za II okres 2016 r. wraz z załącznikami, prośbę urzędu wojewódzkiego w Olsztynie o przekazanie informacji o występujących zdarzeniach na grobach i cmentarzach wojennych (np. akty wandalizmu, remonty prowadzone przez inne podmioty) wraz z odpowiedzią UM w Braniewie o braku takich przypadków, korespondencję prowadzoną z Wydziałem Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie związaną z przejęciem w 2017 r. zadań z zakresu administracji rządowej, dotyczących obowiązku utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, informację z urzędu wojewódzkiego w Olsztynie o możliwości zwiększenia dotacji na 2017 r. wraz z dodatkowym zapotrzebowaniem złożonym przez Gminę Miasta Braniewa na kwotę 7.020 zł na wycinkę suchych drzew z terenu cmentarza, sprawozdanie z realizacji zadania dot. opieki nad grobami i cmentarzami wojennymi za I okres 2017 r., informację na potrzeby Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie kosztów utrzymania cmentarzy żołnierzy AR na terenie Polski i odpowiedzią w tej sprawie, informację z urzędu wojewódzkiego w Olsztynie dot. możliwości złożenia zapotrzebowania na dotację Wojewody na realizację zadań dot. utrzymania grobów i cmentarzy wojennych w roku 2018 wraz z przedstawionymi oczekiwaniami UM Braniewa w tym zakresie,
- zbiór z Uchwałą Nr X/61/99 Rady Miejskiej w Braniewie z dnia 30 czerwca 1999 r. w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej,
- zbiór zawierający zlecenia od roku 2011 Administracji Budynków Komunalnych w Braniewie przez Burmistrza Miasta Braniewa wykonania prac związanych z utrzymaniem cmentarza wojennego w Braniewie, w tym dwa zlecenia dotyczące roku 2017, tj. zadania bieżące na kwotę 19.000 zł, wycinka drzew z terenu cmentarza – 7.000 zł,
- zbiór, w którym gromadzone są noty księgowo wystawione przez ABK w Braniewie oraz protokoły odbioru prac,
- zbiór ze sprawami różnymi, w tym zawiadomienie o przedmiotowej kontroli.

Kontrolujący, nie wnosząc zastrzeżeń do prowadzonej dokumentacji, poinstruowali odpowiedzialnego pracownika o konstrukcji znakowania wydzielonych grup spraw, zgodnie z instrukcją kancelaryjną.

Dodatkowo pracownik prowadzi teczkę oznaczoną symbolem 7041 i hasłem „Ewidencja cmentarzy na terenie jednostki samorządu/Cmentarz wojenny” z kat. „A”, w której znajduje się karta ewidencyjna jedynej na terenie miasta obiektu posiadającego status grobu wojennego w rozumieniu ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o grobach i cmentarzach wojennych, tj. położonego w Braniewie przy ul. Elbląskiej cmentarza żołnierzy Armii Radzieckiej, na którym spoczywają żołnierze polegli podczas walk w okresie styczeń – marzec 1945 r. Jest to największa nekropolia z pochówkami żołnierzy radzieckich w Polsce w liczbie 31.237 i jeden z największych cmentarzy wojennych w Europie.

Cmentarz żołnierzy AR z II wojny światowej w Braniewie wraz z układem przestrzennym, ogrodzeniem i starodrzewem figuruje w gminnej ewidencji zabytków. Kontrolującym złożono wyjaśnienia, że występuje potrzeba wymiany popękanej asfaltowej nawierzchni terenu cmentarza żołnierzy Armii Radzieckiej oraz jego ogrodzenia. UM w Braniewie w 2015 r. podjął starania o pozyskanie dofinansowania na wykonanie nowego ogrodzenia wokół cmentarza. Z uwagi jednak na zalecenia Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Olsztynie Delegatura w Elblągu, by zastosować naturalne materiały (kamienny lub ceglany mur oraz metalowe przesła bez detali dekoracyjnych), co przełożyło się na znaczne koszty tej inwestycji, Gmina Miasta Braniewa nie otrzymała dotacji na ten cel.

[Dowód: akta kontroli str. 35-40]

Natomiast w związku z wymianą w 2016 r. drewnianych elementów siedzeń ławek parkowych na terenie cmentarza, kontrolujący poinstruowali odpowiedzialnego za kontrolowane zadania pracownika o konieczności aktualizowania karty ewidencyjnej obiektu w przypadku prac, które w istotny sposób wpłynęły na zmianę jego wyglądu. Powyższe należy dokonać poprzez uzupełnienie lub dołączenie do karty stosownego opisu (zakres prac, data ich wykonania, źródła finansowania) wraz z dodatkową dokumentacją fotograficzną. Pozwoli to na prześledzenie historii obiektu i prowadzonych na nim działań. Zasady te obowiązują w przypadku kolejnych prac na cmentarzu, np. po zakończeniu zaplanowanej w bieżącym roku wycinki drzew. Kartę ewidencyjną należy uzupełniać i poprawiać również w oparciu o pozyskane informacje, np. odnośnie liczby czy nazwisk pochowanych.

Zgodnie ze Zleceniem Nr 1/2017 z dnia 9 maja 2017 r. zakład budżetowy Gminy Miasta Braniewa - Administracja Budynków Komunalnych w Braniewie, prowadzi księgę pochowanych Żołnierzy Armii Radzieckiej na cmentarzu z II wojny światowej przy ul. Elbląskiej w Braniewie, która podzielona jest na dwie części: w jednej księdze są umieszczane ustalone dane o żołnierzach pochowanych w kwaterach I - X, natomiast w drugiej księdze dane o osobach pochowanych w kwaterach XI - XXII. Każda z ksiąg jest dodatkowo podzielona na odrębne kwatery, do których dokonuje się wpisu w zależności od miejsca pierwotnego pochówku żołnierzy, z którego byli ekshumowani, a następnie przenoszeni na cmentarz wojenny w Braniewie. Księgi prowadzone są w następującym układzie: lp., nazwisko i imię, imię ojca, pseudonim, data i miejsce urodzenia i zgonu, kto pochowany: żołnierz, jeńiec, ofiara terroru, stopień wojskowy, przynależność do jednostki wojskowej, nr mogiły na cmentarzu/kwaterze, pierwotne miejsce pochowania w

przypadku ekshumacji (miejscowość), uwagi, w której zamieszczane są daty dokonania wpisu. Starsze wpisy do ksiąg były dokonywane pismem maszynowym, późniejsze pismem odręcznym.

Imienna ewidencja pochowanych jest prowadzona również w formie elektronicznej, umożliwiającej filtrowanie i szybkie odszukiwanie według następujących danych: nazwisko i imię, data urodzenia, data zgonu, stopień wojskowy, powód zgonu, pierwotne miejsce pochowania, data wpisu, kwatera i liczba porządkowa z księgi pochowanych.

Administracja Budynków Komunalnych w Braniewie posiada dodatkowo księgę zatytułowaną „Opis cmentarza w Braniewie” z materiałami archiwalnymi w postaci tzw. paszportów, czyli protokołów ekshumacyjnych, które zawierają możliwe do ustalenia informacje, np. liczba wydobytych zwłok, dane zidentyfikowanych żołnierzy, miejsce dokonania ekshumacji, określenie przynależności do armii, oraz na który cmentarz zwłoki zostały przeniesione. Są one podstawowymi dokumentami stanowiącymi ewidencję pochowanych żołnierzy Armii Radzieckiej, które były sporządzane w okresie prowadzenia prac ekshumacyjnych po zakończeniu działań wojennych, tj. wydobywania zwłok z tymczasowych mogił i grzebania ich na terenie wyznaczonym do założenia i budowy cmentarza wojennego.

Najliczniejsze i najstarsze wpisy w księgach pochowanych pochodzą z 1954 r., tj. z czasów masowych ekshumacji. Ostatni pogrzeb odnalezionych szczątków żołnierza radzieckiego w miejscowości Prętki miał miejsce na cmentarzu 20 lutego 2009 r. Księgi pochowanych i odpowiednio elektroniczna ewidencja uzupełniane są o nowe nazwiska, na podstawie wniosków z Biura Informacji i Poszukiwań Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża o wpisanie nazwiska zidentyfikowanego żołnierza radzieckiego do imiennej ewidencji pochowanych na cmentarzu wojennym w Braniewie. PCK identyfikuje żołnierzy w oparciu o własne dokumenty, uzyskiwane z archiwów krajowych i zagranicznych, a także zweryfikowanych przez PCK informacji i wniosków osób fizycznych. Korespondencja w tej sprawie przechowywana jest w teczce prowadzonej przez ABK w Braniewie, opisanej „Karty żołnierzy AR od kwietnia 2015 r.”

Na przykładzie losowo wybranych nazwisk z roku 2017: szer. Leontjew Aleksiej Siergiejewicz (nr pozycji w księdze 221, nr kwatery XII), szer. Saniuk Iwan Adamowicz (nr pozycji w księdze 325, nr kwatery IV), lejtnant Ładuszkin Iwan Martynowicz (nr pozycji w księdze 102, nr kwatery VIII), stwierdzono zgodność danych występujących w ww. dokumentacji.

Kontrolujący stwierdzili natomiast rozbieżność w numeracji poznanych nazwisk żołnierzy w dwóch księgach pochowanych i w elektronicznym rejestrze. Po zsumowaniu przez zespół kontrolny w księgach pochowanych liczb porządkowych przy poszczególnych kwaterach - uzyskano wynik 4.198, spośród 31.237 ogólnie pochowanych. Z kolei według elektronicznego rejestru liczba zidentyfikowanych osób na dzień kontroli, uwzględniając jedno wykreślenie, wynosi 4.212 (różnica 14 ustalonych nazwisk). Nieścisłości te, mając na uwadze liczbę pochowanych żołnierzy oraz długofalowy okres ustalania ich tożsamości, nie są rażące. Uwzględniając trudności związane z ustaleniem faktycznej liczby poznanych nazwisk, postuluje się, by w miarę możliwości administrator cmentarza skonfrontował występujące dane i spróbował wyjaśnić przyczynę niezgodności.

Z uwagi na wartość historyczną i naukową dokumentacji prowadzonej przez ABK w Braniewie, związanej z ewidencją żołnierzy radzieckich, wskazane jest jej oznakowanie symbolem i hasłem klasyfikacyjnym z jednolitego rzeczowego wykazu akt, tj.: 7042 „Ewidencja cmentarna” (w tym

księgi, bazy danych), z kat. arch. akt „A”. W celu uniknięcia ewentualnych omyłek lub utraty danych, wnosi się również, by w księgach pochowanych, oprócz obecnie oznaczonych pierwszych stron rozpoczynających wpisy w poszczególnych kwaterach, oznaczać numerem kwatery także kolejne dołączane kartki z danymi żołnierzy, które są przypisane do tego miejsca.

[Dowód: akta kontroli 42-płyta CD 1 szt.; str. 43-48]

Zadania będące przedmiotem kontroli jednostka kontrolowana przejęła na mocy Uchwały Nr X/61/99 Rady Miejskiej w Braniewie z dnia 30 czerwca 1999 r. w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej. Na tej podstawie Burmistrz Braniewa w dniu 5 kwietnia 2017 r. zawarł z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim Porozumienie Nr PS-VII.5230.1.7.2017. Określone w nim środki finansowe w kwocie 19.000 zł wpłynęły na konto jednostki w dniu 4 maja 2017 r.

Dodatkowo, na wniosek Burmistrza Braniewa o udzielenie dofinansowania w wysokości 7.020 zł na wykonanie prac związanych z niezbędną wycinką drzew z terenu cmentarza wojennego w Braniewie, Porozumieniem Nr PS-VII.5230.1.7.2017 z dnia 12 października 2017 r. zmieniono Porozumienie Nr PS-VII.5230.1.7.2017 zawarte pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Miasta Braniewa w dniu 5 kwietnia 2017 r., i zwiększono dotację o kwotę 7.000 zł na realizację ww. zadania (pokrycie potrzeb w 99,7%). Powyższa pula środków wpłynęła na konto Urzędu Miasta Braniewa w dniu 27 października 2017 r. Łączna wysokość udzielonej w 2017 r. dotacji z budżetu Wojewody wyniosła 26.000 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 48-50]

W 2017 r., wzorem lat ubiegłych, wykonywanie bieżących prac remontowo-konserwacyjnych i porządkowych, pielęgnację zieleni i utrzymanie porządku i czystości na cmentarzu wojennym żołnierzy AR w Braniewie oraz prowadzenie ewidencji cmentarnej, Burmistrz Miasta Braniewa zlecił Administracji Budynków Komunalnych w Braniewie na podstawie zlecenia nr 1/2017 z dnia 9 maja 2017 r. Termin jego realizacji ustalono od dnia 10 maja 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. Środki finansowe na określone w zleceniu wynagrodzenie w kwocie 19.000 zł pochodzą z dotacji Wojewody, a jego wypłata następuje w 8 miesięcznych ratach po 2.375 zł brutto.

Zgodnie z udzielonymi wyjaśnieniami prace na cmentarzu wojennym prowadzone są na bieżąco i w miarę potrzeb. Wykonują je pracownicy ABK w Braniewie oraz wspomagająco osoby zatrudnione w ramach prac interwencyjnych. Do czynności porządkowych angażowane są również osoby skazane wyrokiem sądu na karę pracy na cele społeczne.

Burmistrz Miasta Braniewa, na podstawie zlecenia nr 2/2017 z dnia 2 listopada 2017 r., zlecił dodatkowo ABK w Braniewie wykonanie prac związanych z niezbędną wycinką uschniętych drzew (gatunek topola) z terenu cmentarza radzieckiego, stanowiących zagrożenie dla osób odwiedzających to miejsce. Wynagrodzenie za realizację zlecenia w terminie do 15 grudnia 2017 r. wynosi 7.000 zł, a środki finansowe na ten cel pochodzą ze zwiększonej dotacji z budżetu Wojewody.

[Dowód: akta kontroli str. 41; 38-40; 51]

Kontrolującym złożono wyjaśnienia, że stały monitoring nad zleconym ABK w Braniewie zakresem prac prowadzonych na cmentarzu wojennym w Braniewie, sprawuje pracownik Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami w UM Braniewa. Ponadto w ramach nadzoru, przed przekazaniem do dalszej realizacji not księgowych wystawionych przez wykonawcę, inspektor dokonuje odbioru prac w miesięcznych cyklach, z czego sporządzany jest protokół. W badanym okresie odbiór nastąpił w miesiącach maj-listopad 2017 r., w obecności

przedstawiciela wykonawcy. Jakość prac za każdym razem została oceniona jako dobra oraz zgodna z zakresem zlecenia, co było podstawą do przekazywania środków finansowych na rachunek bankowy wykonawcy.

[Dowód: akta kontroli str. 38-40; 52-58]

Na dzień kontroli z dotacji Wojewody w wysokości 26.000 zł, udzielonej na realizację zadań z zakresu bieżącego utrzymania grobów i cmentarzy wojennych, w tym na usunięcie suchych drzew, wydatkowano 16.625 zł, tj. 64%. Pozostała część dotacji w wysokości 9.375 zł stanowi ostatnią ratę należnego wynagrodzenia określonego w zleceniu Nr 1/2017 z dnia 9 maja 2017 r. w kwocie 2.375 zł oraz 7.000 zł przekazanych na niezbędną wycinkę drzew z terenu cmentarza. Na realizację powierzonego zadania Gmina Miasta Braniewa nie przewidziała środków własnych.

[Dowód: akta kontroli str. 59]

W celu udokumentowania wydatków poniesionych z dotacji Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, kontrolującym przedstawiono noty księgowe wystawione przez ABK w Braniewie, każda na kwotę 2.375 zł, nr: ABK0016/05/2017 z dnia 31 maja 2017 r., ABK0020/06/2017 z dnia 30 czerwca 2017 r., ABK0027/07/2017 z dnia 31 lipca 2017 r., ABK0030/08/2017 z dnia 31 sierpnia 2017 r., ABK0034/09/2017 z dnia 29 września 2017 r., ABK0038/10/2017 z dnia 30 października 2017 r. i ABK0042/11/2017 z dnia 29 listopada 2017 r.

Należność każdorazowo razem była przelewana na rachunek bankowy wykonawcy z zachowaniem 7-dniowego terminu płatności wynikającego z ww. not księgowych.

[Dowód: akta kontroli str. 60-80]

Na podstawie przedłożonych dokumentów księgowych ustalono, że zostały one opisane stosownie do § 3 Porozumienia Nr PS-VII.5230.1.7.2017 zawartego pomiędzy Wojewodą Warmińsko-Mazurskim a Gminą Miasta Braniewa w dniu 5 kwietnia 2017 r. (ze zmianami), tj. wskazano źródła finansowania, sprawdzono i podpisano przez osoby uprawnione pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, zatwierdzono do wypłaty.

Zgodnie z przedmiotowym Porozumieniem, sprawozdanie merytoryczno-finansowe z realizacji zadań w nim określonych, następuje w dwóch terminach: do dnia 15 września 2017 r. i do dnia 15 stycznia 2018 r. Jednostka kontrolowana dotrzymała wyznaczonego terminu rozliczenia powierzonego zadania nadając w dniu 13 września 2017 r. pisemne sprawozdanie okresowe I z wykonania zadania w zakresie utrzymania grobów i cmentarzy wojennych w 2017 r. (data wpływu do urzędu wojewódzkiego w Olsztynie 18 września br.). Dokonując oceny formalnej oraz merytoryczno-finansowej rozliczenia nie stwierdzono braków ani błędów w tym zakresie.

Kontrolującym udzielono wyjaśnień, że w kontrolowanym okresie nie odnotowano skarg na stan utrzymania cmentarza żołnierzy Armii Radzieckiej w Braniewie. Nie był sprawowany jakiegokolwiek patronat społeczny nad cmentarzem wojennym, np. przez uczniów miejscowych szkół. Mieszkańcy w okresie przed 1 listopada, tj. dniem Wszystkich Świętych, zapalają znicze. Cmentarz jest odwiedzany przez rodziny poległych żołnierzy, którzy zgodnie ze swoim obrzędem i zwyczajem czczą ich pamięć. Od kilku lat delegacje z obwodu kaliningradzkiego wraz z rosyjskimi motocyklistami i przy udziale polskich samorządowców, celebują na cmentarzu radzieckim w Braniewie kolejne rocznice zakończenia II wojny światowej.

[Dowód: akta kontroli str. 38-40]

W dniu kontroli, w obecności Janusza Nogala – kierownika Wydziału Ochrony Środowiska i

Gospodarki Odpadami w Urzędzie Miasta Braniewa oraz – inspektora ds. ochrony środowiska w tym Wydziale, przeprowadzono oględziny cmentarza żołnierzy Armii Radzieckiej przy ul. Elbląskiej w Braniewie. Przeprowadzona wizytacja wykazała, że nekropolia jest systematycznie porządkowana. Cmentarz wojenny utrzymany jest w czystości, obszar przed pomnikiem oraz między mogiłami wysprzątnięty, liście wymiecione i usunięte. Trawniki alei głównej i na kwaterach zostały wykoszone i wygrabione. Wymiany wymaga spękana nawierzchnia asfaltowa, rozsadzana korzeniami drzew. W trakcie oględzin trwały ostatnie prace związane z wycinką suchych topoli.

Kontrolujący zaobserwowali, że na terenie nekropolii, przy alei głównej, znajduje się kilka spersonalizowanych tabliczek różnego rodzaju, o odmiennej wielkości, kształcie i materiale oraz sposobie montażu, niektóre posiadają zdjęcie nagrobne. Zwrócili uwagę obecnym podczas oględzin, że choć nie ma określonych procedur w tym zakresie, wpływa to na zmianę wizerunku cmentarza i zaburza jego porządek. Zespół inspektorów został poinformowany, że krewni i bliscy żołnierzy Armii Czerwonej pochowanych na cmentarzu wojennym w Braniewie, kierują do administratora cmentarza, osobiście, telefonicznie bądź za pośrednictwem poczty elektronicznej, zapytania dotyczące lokalizacji poszukiwanej symbolicznej mogiły, jak też możliwości zamontowania we wskazanym miejscu tabliczki z danymi żołnierza. Pracownik ABK w Braniewie udziela wszelkich informacji oraz pomocy w realizacji tego zamierzenia, dbając w miarę możliwości, by zamieszczane tablice były jednolite. Są one jednak nierzadko przywożone już gotowe przez rodziny pochowanych i samowolnie umieszczane na nekropolii. Cmentarz wojenny jest ogólnodostępny, otwarty całą dobę, dlatego też administrator cmentarza oraz pracownicy UM w Braniewie nie posiadają wiedzy na temat okoliczności ich zamontowania. Z tego względu zespół inspektorów zasugerował umocowanie tablicy w rosyjskiej wersji językowej informującej o zakazie samowolnego zamieszczania jakichkolwiek tabliczek bądź innych elementów na cmentarzu wojennym. W przypadku takiej inicjatywy bliscy poległych żołnierzy powinni zgłosić się do administratora cmentarza, który w pierwszej kolejności sprawdzi, czy nazwisko żołnierza występuje w imiennej ewidencji pochowanych.

Zespół inspektorów zwrócił uwagę na widniejące na pomniku centralnym, w kolorze szarym, symbole sierpa i młota. Obecnie na obiektach, na których pochowano żołnierzy Armii Czerwonej, praktykuje się, by podczas remontów zastępować znaki ustroju totalitarnego symbolem gwiazdy, właściwym dla tej armii. Pięcioramienna gwiazda znajduje się w zwieńczeniu obelisku, nad znakiem sierpa i młota. W przypadku planowanego remontu pomnika czerwonoarmistów wskazane jest usunięcie (zatarcie) niepożądanych symboli. Przed przystąpieniem do jakichkolwiek prac remontowych na cmentarzu wojennym należy uzyskać zgodę Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, wyrażoną w oparciu o opinię Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Instytutu Pamięci Narodowej - KŚZpNP.

[Dowód: akta kontroli str. 81-89; 38-40]

Do ustaleń kontroli nie zostały wniesione zastrzeżenia.

Mając na względzie powyższe ustalenia i oceny, postuluję wykorzystać wnioski zespołu kontrolnego zawarte w treści niniejszego wystąpienia pokontrolnego, w zakresie: oznakowania i prowadzenia dokumentacji objętej przedmiotem kontroli, ustalenia faktycznej liczby zidentyfikowanych żołnierzy radzieckich spoczywających na cmentarzu wojennym w Braniewie

oraz likwidacji widniejących na obelisku symboli sierpa i młota w razie planowanych prac remontowych tego pomnika.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej, od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI

Artur Chojecki

Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	1301429.2738713.2117367
Nazwa dokumentu	Wystąpienie pokontrolne.pdf
Tytuł dokumentu	Wystąpienie pokontrolne
Data dokumentu	2018-02-05 15:41:24
Skrót dokumentu	3530817012609E18B0B9A4D9A5F7A8DAAB1321A2
Wersja dokumentu	1.3
Data podpisu	2018-02-05 15:41:16
Podpisane przez	Artur Henryk Chojecki WOJEWODA
	EZD 3.30.481.4063.13916
Data wydruku:	2018-02-06 12:10:09
Autor wydruku:	ORZOŁ EMILIA inspektor wojewódzki

